

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 51 0 P 179048 23 Rev
Sarajevo, 28.11.2023. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Emine Hulusija, kao predsjednice vijeća, Zlate Džafić i dr. sc. Danice Šain, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja „Bet Live“ d.o.o. Vitez, Poslovni centar 96 Vitez, koga zastupa Mirzeta Duljković, advokat iz Sarajeva, protiv tužene Općine Kakanj, zastupana po Općinskom pravobranilaštvu Općine Kakanj, radi diskriminacije i naknade štete, vrijednost spora 13.722,74 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 51 0 P 179048 22 Gž od 02.03.2023. godine, u sjednici vijeća održanoj 28.11.2023. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Travniku broj 51 0 P 179048 20 P od 15.04.2022. godine odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev koji glasi:

„Utvrđuje se da je tužena diskriminirala tužitelja na način što je tačkom 2. rednim brojem 20 tarife Općinskih taksi na istaknutu firmu koja tarifa je sastavni dio Odluke o općinskim taksama na istaknutu firmu (Sl. novine Općine Kakanj br. 11/16, 3/17 i 3/20), povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje u obavljanju privredne djelatnosti na području Općine Kakanj.

Nalaže se tuženoj da tužitelju u roku od trideset dana putem prijetnje izvršenja, na ime naknade štete isplati iznos od 13.722,74 KM sa zateznom kamatom koja teče:

Na iznos od 13.238,77 KM počevši od 28.08.2019. godine pa do isplate

Na iznos od 483,97 KM počevši od 04.09.2019. godine pa do isplate

Tužena je dužna u roku od trideset dana pod prijetnjom izvršenja tužitelju naknaditi troškove parničnog postupka sa zakonskom zateznom kamatom počevši od dana donošenja presude pa do konačne isplate.“

Istom presudom obavezan je tužitelj da tuženoj nadoknadi troškove postupka u iznosu od 3.183,88 KM u roku od 30 dana od dana pravomoćnosti presude.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 51 0 P 179048 22 Gž od 02.03.2023. godine žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Protiv drugostepene presude tužitelj je izjavio reviziju zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači i tužbenom zahtjevu udovolji u cijelosti, uz naknadu troškova postupka, ili ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tužena nije podnijela odgovor na reviziju.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku (Službene novine F BiH broj 43/03, 73/05, 19/06 i 98/15 – u dajem tekstu ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Neosnovan je revizijski prigovor da je drugostepena presuda zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 231. ZPP, budući da je drugostepeni sud u obrazloženju svoje presude ocijenio sve žalbene navode odlučne sa aspekta predmeta spora.

Pravo na obrazloženu sudsku odluku predstavlja jedan od segmenata prava na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. U konkretnom slučaju odluke nižestepeni sudova zasnovane su na provedenim dokazima i za njihovo donošenje izneseni su jasni razlozi i presudu je moguće ispitati, tako da je neprihvatljiv revizijski prigovor da u obrazloženju drugostepene presude nisu dati „konkretni odgovori na sve zahtjeve stranaka“, pa nije osnovan prigovor da je pobijana presuda zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 191. stav 4. ZPP i članom 6. stav 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Kako nisu počinjene povrede na koje revident ukazuje u reviziji, to nije ostvaren revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka.

Nije osnovan ni prigovor da je drugostepena presuda zasnovana na pogrešnoj primjeni materijalnog prava.

Naime, revizijski prigovor pogrešne primjene materijalnog prava revident ne može sa uspjehom zasnivati na činjeničnom stanju drugačijem od onog kojeg su utvrdili nižestepeni sudovi, pa tako ni na tvrdnjama da je odlukama tuženog utvrđeno različito tretiranje obveznika plaćanja takse po osnovu djelatnosti koju obavljaju (što je tužitelj isticao i tokom postupka), zatim da su spornim odlukama tuženog propisani „Izuzeci“ pa da je očito da je tužitelj grubo i očigledno diskriminiran.

Predmet tužbe je zahtjev tužitelja usmjeren prema tuženoj kojim traži zaštitu od neposredne produžene diskriminacije u obavljanju privredne djelatnosti, smatrajući da je istu izvršila tužena donošenjem Odluke o općinskim taksama, koju tvrdnju temelji na činjenici da tužena kontinuirano i bez obzira što su njene ranije Odluke i Tarifa taksi na istaknutu firmu i drugih komunalnih taksi presudama Ustavnog suda Federacije BiH proglašene neustavnim, ponovo donosila istu Odluku praveći razliku u visini komunalne naknade za istaknutu firmu na temelju djelatnosti koju obavlja privredno društvo.

Odlučujući o predmetnom tužbenom zahtjevu nižestepeni sudovi su utvrdili da je rješenjem Federalnog Ministarstva financija od 26.07.2018. godine tužitelju odobreno priređivanje igara na sreću – klađenje na sportske rezultate i druge neizvjesne događaje, kao i klađenja zasnovanih na snimljenim događajima i kompjuterski generisanim događajima. Tužena je u 2016., 2017. i 2020. godini donosila i vršila izmjene Odluke o općinskim pristojbama/taksama na istaknutu firmu i Tarife komunalnih pristojbi/taksi, kojom je, između

ostalog, propisano da sportske kladionice plaćaju komunalnu pristojbu/taksu u iznosima određenim Tarifom, a te Odluke su presudama Ustavnog suda Federacije BiH broj U-1/06, broj U-14/13 i broj U-32/15 proglašene neustavnim. Kako je tužena do odluka Ustavnog suda Federacije BiH postupala po svojim odlukama i donosila rješenja kojim je tužitelju nalagala plaćanje komunalnih pristojbi/taksi, koje su tokom postupka prinudne naplate naplaćeni za 2016. i 2017. godinu, tužitelj je na okolnosti visine tužbenog zahtjeva proveo dokaz vještačenja po vještaku finansijske struke koja je utvrdila da je po tom osnovu tužitelj ukupno platio 13.722,74 KM.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji prvostepeni sud zaključuje da tužitelj tokom postupka nije dokazao da je spornom odlukom doveden u diskriminirajući položaj, te da je trebao učiniti vjerovatnim da je u nepovoljnijem položaju od ostalih pravnih lica koja su obuhvaćena ovom odlukom. Tužitelj nije dokazao da je u nepovoljnijem položaju od njegove uporedne grupe – Lutrije BiH, igara na sreću, a samim tim nije dokazao, niti učinio vjerovatnim da postoji uzročno-posljedična veza između nepovoljnijeg tretmana i zabranjenog osnova diskriminacije. Ovo naročito iz razloga što je u postupku utvrđeno da Lutrija BiH u istim zonama plaća veću taksu od tužitelja. Dakle, tužitelj uopće nije učinio vjerovatnim da je diskriminiran u odnosu na sve ostale privredne subjekte koji bi predstavljali uporednu grupu, a što je morao učiniti u skladu sa članom 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije. Naime, tužitelj je u toku postupka kao uporednu grupu uzeo srodne djelatnosti u području R (kreativne, umjetničke i zabavne djelatnosti) u koju grupu spada i tužitelj, međutim, ova oblast prema klasifikaciji djelatnosti isključuje djelatnosti kockanja i klađenja koja je izdvojena u oblast 92, pa se po stavu prvostepenog suda ne može govoriti o postojanju različitog tretmana kao jednog od preduslova utvrđivanja neposredne diskriminacije. Stoga je u skladu sa odredbama Zakona o zabrani diskriminacije, a u vezi sa članom 154. i 155. Zakona o obligacionim odnosima prvostepeni sud odbio tužbeni zahtjev u cijelosti.

Drugostepeni sud je potvrdio takav činjenični i pravni stav prvostepenog suda, pa je odbio žalbu tužitelja i potvrdio prvostepenu presudu. U obrazloženju svoje odluke drugostepeni sud je, pored ostalog, naveo da Odlukama tužene, koje se zasnivaju na odredbi člana 36. i 37. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH, u vezi sa članom 13. stav 1. i 3. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH, tužena stiče prihode, što je legitiman cilj. Lokalnoj vlasti je dato diskrecijsko pravo da mogu uvoditi lokalne pristojbe/takse u iznosima procijenjene koristi za vršenje poslova od značaja za njene korisnike tj. neovisno da li su u pitanju građani ili poslovni subjekti, a što je i u skladu s članom 9. Evropske povelje o lokalnoj samoupravi. S obzirom da se tužitelj na ovaj način ne oporezuje i da je izuzet od zakonske obaveze da plaća porez na dodatnu vrijednost prema članu 25. stav 1. tačka 7. Zakona o porezu na dodatnu vrijednost (Službeni glasnik BiH, broj 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17) za razliku od ostalih privrednih subjekata i poduzetnika, to primjenom naprijed navedenog standarda ne može se govoriti da je tužitelj naprijed navedenim učinio vjerovatnim da je odluka tužene imala diskriminatorski učinak, odnosno da se u konkretnom slučaju radi o „naročito teškim posljedicama“. Dakle, u odnosu na usporednike iz svoje grupe (I Grupa pravnih lica – podgrupa: lutrije, igre na sreću, sportske kladionice) se ne može zaključiti da je odluka tužene djelovala negativnije na tužitelja, a niti je tako nešto dokazano.

Odluka drugostepenog suda je zasnovana na zakonu.

Odredbom člana 2. Zakona o zabrani diskriminacije (Službeni glasnik BiH, broj 59/2009 i 66/16) je propisano da će se diskriminacijom, u smislu ovog Zakona, smatrati svako različito postupanje, uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti

utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i pola, polnog izražavanja ili orijentacije, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava i sloboda u svim oblastima javnog života (stav 1).

Odredbom člana 3. istog Zakona propisano je da je neposredna diskriminacija svako različito postupanje po osnovama određenim u članu 2. ovog Zakona, odnosno svako djelovanje ili propuštanje djelovanja kada je neko lice ili grupa lica dovedena ili je bila, ili bi mogla da bude dovedena u nepovoljniji položaj za razliku od nekog drugog lica ili grupe lica u sličnim situacijama. (Stav 2) Posredna diskriminacija podrazumijeva svaku situaciju u kojoj, naizgled neutralna odredba, kriterijum ili praksa, ima ili bi imala efekat dovođenja nekog lica ili grupe lica u nepovoljan ili manje povoljan položaj u odnosu na druga lica. Odredbom člana 12. Zakona o zabrani diskriminacije je propisano (1) Lice ili grupa lica koja su izložena bilo kojem obliku diskriminacije, prema odredbama ovog zakona, ovlašćeni su da podnesu tužbu i da traže a) utvrđivanje da je tuženi povrijedio tužiočevo pravo na jednako postupanje, odnosno da radnja koju je preduzeo ili propustio može neposredno dovesti do povrede prava na jednako postupanje (tužba za utvrđivanje diskriminacije), b) zabranu preduzimanja radnji kojima se krši ili se može prekršiti tužiočevo pravo na jednako postupanje, odnosno da se izvrše radnje kojima se uklanja diskriminacija ili njene posljedice (tužba za zabranu ili otklanjanje diskriminacije), c) da se nadoknadi materijalna i nematerijalna šteta uzrokovana povredom prava zaštićenih ovim zakonom (tužba za nadoknadu štete) i d) da se presuda kojom je utvrđena povreda prava na jednako postupanje na trošak tuženika objavi u medijima, u slučaju kada je diskriminacija počinjena kroz medije (štampane, printane i elektronske), odnosno bilo koje vrste. Odredbom člana 15. Zakona, teret dokazivanja da nije prekršen princip jednakog postupanja ili zabrane diskriminacije, prebačen je na tuženog.

Imajući u vidu naprijed citirane zakonske odredbe i utvrđeno činjenično stanje, nižestepeni sudovi su pravilno ustanovili da tužitelj u smislu čl. 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije, nije učinio vjerovatnim da ga je tužena dovela u diskriminirajući položaj po osnovu vrste djelatnosti i da je u nepovoljnijem položaju od ostalih pravnih lica čije obaveze plaćanja poreza su bile obuhvaćene odlukom tužene, posebno kada su u pitanju uporedne grupe – Lutrija BiH, TV Bingo, kao i svi ostali privredni subjekti koji bi predstavljali uporednu grupu. Tužitelj samo navodi da je diskriminiran u odnosu na 90% ostalih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost na području Općine Kakanj, ali nije ukazao na postojanje uporednih grupa određenih pravnih osoba u odnosu na koje je prema njemu nepovoljnije postupano. Samim tim, tužitelj nije učinio vjerovatnom postojanje uzročno posljedične veze za štetu za koju smatra da je nastala naplatom poreza koji se po zakonu mora platiti i to po Odluci tuženog o komunalnim taksama, koja je bila predmet ispitivanja pred Ustavnim sudom F BiH, ali je isto propisivala za sve poreske obveznike, pa i za tužitelja.

Nije prihvatljivo pozivanje revidenta na presude Općinskog suda u Širokom Brijegu od 30.06.2020. godine i Općinskog suda u Mostaru od 22.11.2021. godine jer se radi o pojedinačnim nepravosnažnim odlukama prvostepenih sudova, pa se ne može smatrati sudskom praksom.

Ostali revizijski prigovori nisu od odlučnog značaja za donošenje drugačije odluke u ovoj pravnoj stvari (član 231. u vezi sa članom 253. ZPP).

Iz navedenih razloga, ovaj sud je, prihvatajući u svemu pravni zaključak i odluku drugostepenog suda u skladu sa odredbom člana 248. ZPP reviziju tužitelja odbio.

Predsjednica vijeća
Emina Hulusija, s.r.